

Sprawozdanie z II Konferencji Onkologii Okulistycznej w Krakowie, 23-24 maja 2008 r.

Joanna Kobylarz, Agnieszka Filemonowicz-Skoczek

W dniach 23 i 24 maja 2008 r. odbyła się w Krakowie II Konferencja Onkologii Okulistycznej zorganizowana jak poprzednio przez dr hab. n. med. Bożenę Romanowską-Dixon i współpracowników z Katedry Okulistyki i Kliniki Okulistyki i Onkologii Okulistycznej Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. W Konferencji wzięli udział zaproszeni wybitni specjaliści w dziedzinie onkologii okulistycznej oraz dziedzin pokrewnych: prof. dr M. H. Foerster z Niemiec, prof. Martine J. Jäger z Holandii, dr Andrzej Kacperk z Wielkiej Brytani oraz profesorowie okulistyki i innych specjalności z Polski: Alina Bakunowicz-Łazarczyk, Walentyna Balwierz (onkolog i hematolog dziecięcy), Mirosława Grałek, Marek Jeżabek (fizyk), Danuta Karczewicz, Dariusz Kęcik, Jarosław Kocięcki, Marta Misiuk-Hojto, Wojciech Omulecki, Krystyna Raczyńska, Wanda Romaniuk, Jacek Składzień (laryngolog), Jerzy Stachura (patomorfolog), Andrzej Stankiewicz, Maria Starzycka, Krystyna Urbańska (biolog), Edward Wylęgała, Jan Zapala (chirurg twarzowo-szczękowy). Była to dla nas wyjątkowa okazja do spotkania specjalistów z wielu dziedzin zajmujących się onkologią, ponieważ w tym roku upływa 40 lat od rozpoczęcia stosowania w Krakowie brachyterapii, najpierw za pomocą aplikatorów z radioaktywnym kobaltem Co-60, potem rutenem 106 i jodem 125. Brachyterapię kobaltem Co-60 stosowano w naszej klinice od 1968 r. do marca 1996 r. Krakowska klinika była drugim oprócz kliniki w Lozannie ośrodkiem na świecie, który rozpoczął brachyterapię czerniaka wewnątrzgałkowego zaraz po tym, jak zaczął tę metodę stosować jej twórca Stallard. Od samego początku tworzone tu standardy postępowania, wdrażano nowe metody diagnozowania i leczenia nowotworów narządu wzroku, co przypomniano podczas uroczystej inauguracji, która miała miejsce 23 maja w Kopalni Soli w Wieliczce. Zaproszeni goście mieli okazję zwiedzić zabytkową kopalnię oraz otrzymać stylowe certyfikaty.

Obrady odbywały się 24 maja w Audytorium Maximum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wystąpienie wysłuchało ok. 300 okulistów, którzy przybyli na spotkanie z Polski, Ukrainy i Francji. Tematyka konferencji była różnorodna, składała się na nią 5 sesji naukowych: I i II – guzy wewnątrzgałkowe, sesja III – nowotwory oczodołu i siatkówczak, sesja IV – nowotwory przedniego odcinka gałki ocznej, sesja V – kazuistyka. W pierwszej sesji dr Jolanta Orłowska-Heitzman z Katedry Patomorfologii CM UJ

wyłosiła referat dotyczący diagnostyki różnicowej przerzutów wewnątrzgałkowych. Prof. Martine J. Jäger z Medycznego Centrum Uniwersyteckiego w Laiden w Holandii w swoich referatach stwierdziła, że różne złe czynniki prognostyczne w czerniaku błony naczyniowej występują wspólnie, tworząc tzw. fenotyp zapalny związany z utratą chromosomu 3. Takie czynniki, jak: ekspresja antygenów HLA, wysoka gęstość makrofagów i naczyń, nacieki limfocytów oraz komórki nabłonkowe, pogarszają rokowanie, a populację wysokiego ryzyka pomagają wykryć badania cytogenetyczne. Dr Beata Sas-Korczyńska z Centrum Onkologii w Krakowie przedstawiła pracę na temat teleradioterapii przerzutów nowotworowych do naczyniówki gałki ocznej. Dr Andrzej Kacperk reprezentujący Ośrodek Terapii Protonowej w Clatterbridge w Liverpoolu w swoim referacie omówił 20 lat doświadczeń w terapii hadronowej. Ze szczególnym zainteresowaniem spotkał się przedstawiony przez prof. Marka Jeżabka z Instytutu Fizyki Jądrowej UJ w Krakowie projekt radioterapii protonowej czerniaka gałki ocznej, którego rozpoczęcie planuje się na 2009 r. Projekt ten jest wynikiem wieloletniej współpracy Kliniki Okulistyki z Instytutem Fizyki Jądrowej PAN w Krakowie, a jego realizacja stała się możliwa po utworzeniu Narodowego Konsorcjum Radioterapii Hadronowej, do którego Collegium Medicum UJ przystąpiło w 2007 r. z inicjatywy kierownika Kliniki Okulistyki i Kliniki Okulistyki i Onkologii Okulistycznej.

Uroczyste otwarcie Konferencji przez dr hab. Bożenę Romanowską-Dixon w Kopalni Soli w Wieliczce.

Prezydium I sesji. Od lewej: prof. J. Stachura, prof. M. J. Jäger, prof. M. Starzycka, prof. M. Jeżabek, prof. M. H. Foerster.

Prof. M. H. Foerster z Niemiec przedstawił dwa obszerne referaty z bogatą dokumentacją fotograficzną, w których omówił metody leczenia guzów wewnątrzgałkowych stosowane w Instytucie Benjamina Franklina w Berlinie.

W drugiej sesji dr Agnieszka Kubicka-Trząska z kliniki krakowskiej przedstawiła pracę dotyczącą zapaleń wewnątrzgałkowych towarzyszących nowotworowym zespołom maskującym. W swoim referacie podała, że zespół maskujący o podłożu nowotworowym powinien być zawsze brany pod uwagę w przypadku przewlekłego zapalenia błony naczyniowej, niepoddającego się intensywnemu leczeniu steroidami, szczególnie u osób powyżej 50. roku życia z pierwszym epizodem zapalenia błony naczyniowej. Zespół autorów z Poznania przedstawił pracę dotyczącą analizy małych zmian barwnikowych naczyńki z zastosowaniem OCT. Dr Anna Markiewicz z Krakowa zaprezentowała referat na temat ograniczonych naczynek naczyńki w obrazie ultrasonografii dopplerowskiej. Dr hab. Bożena Romanowska-Dixon omówiła postępowanie w ograniczonych naczynek naczyńki. Stwierdziła, że terapia fotodynamiczna jest najbardziej oszczędzającą i efektywną metodą leczenia małych naczynek naczyńki umiejscowionych przyplamkowo. Wspólne 3 prace autorów z Pracowni Radiospektroskopii Nowotworów i Radiobiologii, WBBiB UJ oraz z Kliniki Okulistyki i Onkologii Okulistycznej UJ, dotyczące badań nad czerniakiem w modelach eksperymentalnych, przedstawiła dr hab. Krystyna Urbańska. Kolejny referat na temat jaskry towarzyszącej nowotworom wewnątrzgałkowym wygłosiła dr hab. Bożena Romanowska-Dixon. Sesję drugą zakończył wykład przedstawiciela firmy Alcon.

Pierwszy referat w sesji trzeciej, dotyczący leczenia pierwotnych guzów oczodołu z szansą zachowania wzroku, wygłosił prof. Jacek Składzień, Kierownik Kliniki Laryngologii CM UJ. Zespół autorów z Warszawy z Instytutu „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” przedstawił kolejne trzy prace: na temat oczodołowej postaci ziarniniakowatości Wegenera u dzieci, nowotworów złośliwych z lokalizacją pierwotną w oczodole oraz rzadko występującej rozlanej postaci siatkówczaka. Wspólna praca autorów z Kliniki Onkologii i Hematologii Dziecięcej PAIP oraz z krakowskiej kliniki okulistyki przedstawiona przez prof. Walentynę Balwierz na temat chemioterapii w leczeniu skojarzonym siatkówczaka wykazała, że w grupie niskiego zaawansowania siatkówczaka chemioterapia skojarzona z oszczędzającym le-

czaniem miejscowym pozwala w ponad 80% przypadków na zachowanie gałki ocznej i utrzymanie użytecznej ostrości widzenia. Natomiast zastosowanie chemioterapii w siatkówczaku o wyższym stopniu zaawansowania (IV i V stopień wg Reese'a-Elswortha) nie zwiększa szans na zachowanie gałki ocznej, lecz może ograniczyć rozprzestrzenianie się choroby poza gałkę oczną. Młodszy koledzy ze Studenckiego Koła Naukowego przy Klinice Okulistyki i Onkologii Okulistycznej CM UJ w Krakowie przedstawili pracę na temat znajomości wśród studentów medycyny najczęstszych objawów siatkówczaka. Na zakończenie sesji dr Izabella Karska-Basta przedstawiła quiz, dotyczący diagnostyki różnicowej nowotworów narządu wzroku.

W sesji czwartej pierwszą prelekcję dotyczącą obrazowania guzów przedniego odcinka gałki ocznej za pomocą OCT wygłosił prof. Edward Wylęgała z Okręgowego Szpitala Kolejowego w Katowicach. Następny referat, opracowany przez zespół prof. Jana Zapalę z Kliniki Chirurgii Szczękowo-Twarzowej CM UJ, dotyczył leczenia chirurgicznego chorych z nowotworami skóry powiek. Wykazano, że przyczynami znacznego zaawansowania raka skóry powiek są brak wiedzy chorych o zagrożeniu nowotworowym oraz błędne postępowanie diagnostyczne i lecznicze. Autorzy z Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie w swojej pracy omówili diagnostykę i leczenie zmian limfoproliferacyjnych przedniego odcinka oka. Następna praca, zaprezentowana przez autorów z Łodzi, dotyczyła wyników badań histopatologicznych zmian aparatu ochronnego oka w materiale własnym pacjentów leczonych w latach 2002-2007. Dwa kolejne referaty przygotowane przez autorów z krakowskiej Kliniki Okulistyki i Onkologii Okulistycznej dotyczyły wyników leczenia czerniaka złośliwego spojówki oraz występowania raka płaskonabłonkowego spojówki w materiale własnym na przestrzeni lat 2000-2007. Sesję zakończył wykład przedstawiciela firmy Medicare HTM.

W ostatniej, piątej sesji przedstawiono wybrane przypadki kazuistyczne. Dr Jolanta Orłowska-Heitzman przedstawiła przypadki *medulloepithelioma* i gruczolaka z niebarwnikowego nabłonka ciała rzęskowego. Autorzy z krakowskiej Kliniki Okulistyki i Onkologii Okulistycznej zaprezentowali przypadki gruczolaka niebarwnikowego nabłonka ciała rzęskowego, współwystępowania siatkówczaka i białaczki granulocytarnej przewlekłej, *retinocytoma*, przerzutu czerniaka do obu oczodołów, przerzutu raka sutka do naczyńki i oczodołu w 17-letniej obserwacji, *neuri-*

Prezydium III sesji. Od lewej: prof. W. Balwierz, prof. M. Gralek, prof. A. Bakunowicz-Lazarzyk, prof. J. Składzień.

lemmoma ciała rzęskowego, *astrocytoma* i *osteoma* w jednym oku u 19-letniej kobiety, czerniaka tęczówki, ciała rzęskowego i naczyniówki oraz przypadek obustronnego czerniaka naczyniówki. Po ogłoszeniu przez dr Izabellę Karską-Bastę wyników quizu, na zakończenie obrad wśród uczestników zostały rozdane nagrody.

Prezentacja tak szerokiej tematyki była możliwa dzięki uczestnictwu w Konferencji nie tylko okulistów, ale także ana-

tomopatologów, laryngologów, chirurgów twarzowo-szczękowych, radioterapeutów, onkologów i hematologów dziecięcych, jak również fizyków, gdyż obecnie leczenie nowotworów narządu wzroku wymaga współpracy lekarzy wielu specjalności. Organizatorka konferencji, dr hab. n. med. Bożena Romanowska-Dixon, podziękowała wszystkim gościom, autorom oraz uczestnikom za spotkanie w Krakowie i zaprosiła na kolejne, tym razem za 4 lata.

Święta Bożego Narodzenia w szczególny sposób przypominają nam o Nadziei obecnej w życiu każdego człowieka.

Życzę, aby Święta te przebiegły w niezapomnianej atmosferze ciepła i radości, aby dały siłę do realizacji osobistych zamierzeń

Z okazji zbliżającego się Nowego Roku proszę przyjąć życzenia zdrowia i wszelkiej pomyślności w każdym dniu 2009 roku.

*Redakcja
i Wydawca*

